

המקדיש שדהו פרק שמיני ערכין כח.

מסורת הש"ס

א) [לעיל כד.], ב) [מוספתא פ"ד
ה"י ע"ש], ג) [ובקרא כמי ובהמה
ובקרבן אהרן לא גרים לה מבהמה
ולא כל בהמה], ד) [כחובות נ. ע"ש
סו: ע"ש, ה) [מוס' פ"ד הי"ב],
ו) [בזראשית כח], ז) [במדבר יח],

מוסף רש"י

בארשא התקיננו. כשהיה סנהדרין בארשא, שגלתה ושבה שם סנהדרי גדולה, כדאמרין ב"ר"ה (לא). גבי עשר מקסות (ב"מ לה). המבבזו. לעניים, אל יבבזו יותר מחומשו. שזנכסוי, שלא יטערן לצריז (כתובות נ).

רבינו גרשום

מכל אשר לו ולא כל אשר לו. הנה תן אתה
שקלים ובעצמך; שחרים
אדם צדק במצאנו ובמקורו בל.
לשם ששים שיכול לומר רשע
חרם עליו ותנפסין; כל אחת במה
וכמה שראה אדם הם על נפשו.
כנגד הדין שם יבידו אדם
לחירות של יתנם בולם לחורים
שישיר לעצמו כל שם מדין
יחיה; גמ' יתן אף, וכל אדם
ורקן מיעוטין; אבל שדה אימא
לחירות כל שדורתי דסגיא ליה
באוריות שיכול ליקח שדות של
אחרים באוריות ויכול להיות
בהן; ואי אשמעין שדה. גרדא
הנה אמאי שם הכי לא
ליהרמנו לכולהו שדורתי פשוט
לחירות מנייהו אבל מאד
איה ליחרמנו לכולהו שדור
דסגי ליה בשמעת בעלמא; שחרים
החובא וחובא וחרות. ובין שדות
לא יבדקין אף אדם כיח להיות
וכל שדות וכלא בעדים ואם
יחרם כל עבדי אין מצוין
בעדים [אחרים] טובים תדיר
לקנות אבל משפטיין דרשתי
משפטיין אחרים למיזבן כל
שנה שירא אדם ליחרמנו
[כולהו] כתב הרמנא מכל אשר לו
[אם כל] שם במהת שי לו רשות
לעובד. לחותסין ורשאי לחורים
לעצמי שד ובתי דכתי ורשמי
הגרבים ושדה מקנא שאני רשאי
למוכר; [וא יכול הואיל ורשאי
למוכר בתי קטנא ולי חרימנא
חל במהת] שם במהת כי
לעצמי בתי שאני רשאי למכור
אלא [עד שדאי] בקטנותא רשאי
משבריה שוב אינו רשאי

בִּין קָרַן פֿ בִּין חוּמֶשׁ כִּי
לִים קוּדְמִין. דֹּא הוּא יִהְיֶה
אֲמֹר פֿ בִּין בְּרִישָׁא הַלֵּךְ הַדְרִי
זֶה הַגְעֵסִיד. דֹּא מֵרִי זַעֲלִים

(א) היכי דמי דאמור בעשרים ואחד הבעלים קודמין
 ואם לאו (ב) אומר לו הגעתיד: מתני' יאמחרים
 אדם מצאנו ומבקריו ומעבדיו ומשפחותיו
 הכנענים ומשרה אחוזתו ואם החרים את
 כולם אינם מוחרמים דברי ר"א א"ר אליעזר
 בן עזריה מה אם לגבוה אין אדם רשאי
 להחרים כל נכסיו על אחת כמה וכמה
 (ג) שיהא אדם (ד) חס על נכסיו: גמ' מנא הני
 מילי דתנו רבנן (ה) מכל אשר לו ולא כל אשר
 לו מאדם ולא כל אדם (ו) מבהמה ולא כל
 בהמה (ז) משרה אחוזה ולא כל שדה אחוזה
 יכול לא יחרים ואם החרים יהו מוחרמין ת"ל
 אך (ח) דברי רבי אליעזר אמר ר"א בן עזריה
 כמה אם לגבוה אין אדם רשאי להחרים כל
 נכסיו על אחת כמה וכמה ויחזיק אדם (ט) חס
 על נכסיו וצריכא דאי כתב רחמנא מכל אשר
 לו הוה אמינא כל דאית ליה לא לחרים אבל
 מין אחד ליחרמיה כוליה כתב רחמנא מאדם
 ולא כל אדם ואי כתב רחמנא מאדם דלא סגי
 ליה בלא (י) עבודה אבל שדה סגי ליה בדיסתורן
 (יא) ואי אשמעינן הני תרתי משום דהכא חיותא
 והכא חיותא אבל מטלטלין ליחרמינהו כולתו
 צריכי (יב) בהמה למה לי לכדתניא יכול
 יחרים אדם בנו ובתו עבדו ושפחתו העבריים
 ושרה מקנתו תלמוד לומר בהמה מה בהמה
 יש לו רשות למוכרה אף כל שיש לו רשות
 למוכרה והלא בתו קטנה יש לו רשות
 למוכרה יכול יחרימנה תלמוד לומר בהמה
 מה בהמה יש לו רשות למוכרה לעולם אף
 כל שיש לו רשות למוכרה לעולם: אמר רבי
 אליעזר בן עזריה אם לגבוה אין אדם רשאי
 בו: היינו ת"ק איכא בינייהו דרבי אילא
 (יג) דאמר רבי אילא באושא תתסניו המבזבז

דלתנו רבנן מבד אשר לו ולא בד אשר לו. וא"ת והא האי קדש
בחדש הניחן לכהנים כמידי דהא בסיפיה דקדקא כמידי לא
ימכר ולא יגאל ואילו חרמי דזק הבית יש להם פדיון כהקדש והיכי
קאמר בכתבני? ומה אם לנבזה לא? והא לאו לנבזה הוא כי אם לכהנים
כו' (י' דלגזל דפדקא פדקא השולח גיטין)
דף תל: מ' מאלס אלז עבדיו שפחותיו
הכנענים ופרץ מינה לרד דאמר
המקדיש עבדו יאל לחירות דלמיהו
עם קדוש קאמר ומאי קפריך? והא
בחרמים אין בהן קדושת הגוף ולא
דמי למקדיש לומר דלמיהו עם קדוש
קאמר וי"ל דלפי' בחרמים גיטתין
לכהנים יש בהן קדושת הגוף דמי
לקמן בפירקין (דף כט.) חרמים כל
זמן שהן צבית בעלים הרי הן
כהקדש לכל דבריהם נתנם לכהן הרי
הן כחולין אלמלא חית בהן קדושת
הגוף: ט' (אלא) [ת"ל] בהמה
מה בהמה יש לו רשות לטבור ציולה.
וא"ת (ט' ט' א"כ) שדה אחוזה נמי שהרי
אם מכרה חוזרת לבעלים ציובל וי"ל
דמ"מ יש לו רשות להוציא מידו לעולם
כגון אם הקדישה וגאלה אחר
שמתחלקת לכהנים ציובל א"כ (ט' י"ל)
דמ"מ מה בהמה יש לו רשות למוכרה?
ושדה אחוזה נמי כל זמן שהיא ציור
יכול הוא למוכרה משא"כ צבית
דמתגדיל אין לו רשות למוכרה:
החרים ממשצ"ן נותנן לבד בהן
שירצה שנאמר כל חרם בישראל אך
היה. אין זה עיקר דרש דהא קרא
אליטריך כדדריש ליה לקמיה נטנו
לכחן הוא הוה כחולין לכל דבריו שנאמר
כל חרם בישראל לך יהיה והא דאמר
הכא נותנן לכל כהן שירצה מסבירא
הוא כמו תרומה שנותנה לכל כהן ואין
צריך לימנה לכהן שצאיותו משמר
ועוד אי הוי עיקר דרשא מאי הא
דפריך קמן? ויפיק מטלתיה לדרקשות
והלא גזירה לכתוב היא אלף ש"מ
דלאו עיקר דרשה הוא זה:

יאל יבזבו יותר מחומש מעשה באחד שבקש לבזבו יותר מחומש ולא
שבב ואמרי לה רבי ישבב ולא הניחו לו חביריו ומנו רבי עקיבא:
עבדו וישפחתו העברים ושדה מקנתו אין מוחרמין שאין אדם מחרים
לזוים אין מחרימין דברי רבי יהודה ר"ש אומר הכהנים אין מחרימין
אין שאין חרמין שלהן אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בקרקעות שנאמר
דברי ר"ש במטלטלין שאין חרמין שלהן: גמ' ור' יהודה בשלמא
להן אלא לזוים בשלמא מקרקעי לא מוחרמי דכתיב² כי אחוזת עולם היא
קרא מכל אשר לו ומשדה אחוזתו מקיש מטלטלין לקרקעות ורבי שמעון
לזוים בשלמא מטלטלים לחרים דלא מקיש אלא מקרקעי אמאי הכתיב
מוחרמין נמי דקאמר מטלטלי והא מדקתני סיפא אמר רבי נראין דברי
שמעון במטלטלי מכלל דרבי שמעון מקרקעי נמי קאמר הכי קאמר אמר
רבי שמעון בקרקעות שאף ר"ש לא נחלק [עליו] אלא במטלטלין אבל
בר אבין יוחרים מטלטלין נתנו לכל כהן שירצה שנאמר³ כל חרם בישראל

מטלפון הוואל ואין חרמין שלהן אלא של כהנים הלכך מחזירמן: **מקיש מטלפלין לרקקעות**. מה קרקעות אין מחזירמן אף מטלפלין נמי: (וחא) וירע קאמר כי נרצא אבל **מכלל דר' שבעון** גויה **מקרקעי** נמי **אסאד** לדיים מחזירין: אל (עלמס) מביא דיל דר' שבעון דמקרקעי [אין] כי אחזרת עולם שלם שמוען אל נחלש עליו כו'): החרים **מטלפלין**. שבוטא קא מייר: **שנאמר** יכל כהרם **בישראל** אל ידחה. לאיזה כח יחזיקתן יתום הלא כהן משה חנא שר:

שיטה מקובצת

י א מיי פ"ו מהלכות ערכין
הלכה ז וע"ש:
יא ב מיי פ"ח מהל' ערכין
הלכה יג:
ג מיי שס [ופ"ו מהל' מתנות
עניים הל' ה טו"ש"ע ו"ד סי'
רמט סעי' א]:
יב ד מיי פ"ו מהל' ערכין הלכה
כא:
יג ה מיי שס הלכה ז:
יד ו מיי שס הלכה ה ובר"י
למקיש:

תורה אור השלם

1. אַךְ כֹּל הָרַם אֲשֶׁר יִהְיֶה:
אִישׁ לִי מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאֲדָם
וּבִהְמָה וּבְמִשְׁדֵּה אֲחֻזָּתוֹ
יִקְרֶה וְלֹא יִגָּאֵל כִּי הָרַם קִדָּשׁ
יִקְרָשׁ הוּא לִי: וְיִקְרָא כֹה כֹה
2. וְשָׂדֶה מִגֵּרֶשׁ עֲרִיתָם לֹא
יִקְרֶה כִּי אֲחֻזָּת עֹלָם הוּא
לָהֶם: וְיִקְרָא כֹה לֵד
3. כֹּל הָרַם בְּיִשְׂרָאֵל כִּי יִהְיֶה:
בְּמִדְבַּר כִּי יִדֹּ

הגהות הב"ח

(א) גמ' מבהמה נהה לי:
(ב) רש"י ד"ה והיכי דמי וכו'
ע"כ. גמ' סלעים כי כ"ח סלעים
נ"ח החומש הוא כ"ו סלע ודינר
שהוא החומש נ"ח סלע כי
וק"ל: (ג) ד"ה אצל וכו'
מטלטלין הס"ד ואח"כ מ"ה
למכור לעולם אבל בתו ים
לו רשות: (ד) ד"ה מכלל
מחלטינן ליה:

שינויי נוסחאות

[illegible][illegible][illegible]